

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)
της 9ης Ιανουαρίου 1996 *

Στην υπόθεση T-575/93,

Casper Koelman, κάτοικος Βρυξελλών, εκπροσωπούμενος από τους Michel Molitor, Lambert Dupong, Pierre Feltgen και Lucy Dupong, δικηγόρους Λουξεμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Michel Molitor, 14 A, rue des Bains,

προσφεύγων-ενάγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Berend Jan Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής-εναγομένης,

υποστηριζομένης από την

Buma, ένωση ολλανδικού δικαίου, με έδρα το Amstelveen (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τους Cornelis van Rij και Eduard A. P. Engels, δικηγόρους

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

Άμστερνταμ, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Guy Harles, 8-10, rue Mathias Hardt,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο διάφορα αιτήματα σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής της 14ης Οκτωβρίου 1993, περί απορρίψεως της καταγγελίας που υπέβαλε ο προσφεύγων-ενάγων, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους D. P. M. Barrington, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas, K. Lenaerts, την P. Lindh και τον J. Azizi, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 25ης Οκτωβρίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της προσφυγής

- 1 Σύμφωνα με απόφαση του Hoge Raad der Nederlanden, η καλωδιακή αναμετάδοση τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών συνιστά «δημοσίευση», υπό την έννοια του άρθρου 1 του «Auteurswet» (νόμου περί των δικαιωμάτων δημιουργού), πράγμα που συνεπάγεται ότι ο νόμος αυτός έχει εφαρμογή σ' αυτού του είδους την παροχή υπηρεσιών και απονέμει στους φορείς δικαιωμάτων δημιουργού — υπό την έννοια του Auteurswet — επί των εκπομπών αυτών το δικαίωμα να χορηγούν ή να αρνούνται τη συναίνεσή τους στην αναμετάδοση, καθώς και το δικαίωμα να λαμβάνουν αμοιβή σε περίπτωση αναμεταδόσεως.
- 2 Στις 29 Μαΐου 1985 οι εκπρόσωποι των εταιριών τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών καλωδιακών μεταδόσεων συνήψαν σύμβαση-πλαίσιο με τους φορείς δικαιωμάτων δημιουργού επί των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών, βάσει των οποίων συνήφθησαν δύο αυτοτελείς συμβάσεις-πρότυπα μεταξύ των φορέων αυτών και κάθε εταιρίας τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών καλωδιακών μεταδόσεων, από τις οποίες η μία σύμβαση για τις τηλεοπτικές εκπομπές και η άλλη για τις ραδιοφωνικές εκπομπές, με τις οποίες συγκεκριμενοποιείται η εφαρμογή του Auteurswet στην αναμετάδοση των εκπομπών αυτών. Έκτοτε, η ισχύς των συμβάσεων αυτών παρατάθηκε επανειλημμένως.
- 3 Όσον αφορά την καλωδιακή αναμετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών, οι φορείς δικαιωμάτων δημιουργού τους οποίους αναφέρει η σύμβαση-πρότυπο ήταν, κατά τη σύναψή της, οι τηλεοπτικοί σταθμοί NOS, BRT, RTBF, ARD, ZDF, BBC, TF1, A2 και France 3, το ίδρυμα Sekam, η ένωση Agicoa και η ένωση Buma. Σε μια ανανέωση αυτής της συμβάσεως-πρότυπου, προστέθηκαν στην ομάδα αυτή οι τηλεοπτικοί σταθμοί Nederland 3, RAI Uno και RTL+. Όσον αφορά την καλωδιακή αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών, ο μόνος φορέας δικαιωμάτων δημιουργού τον οποίο αναφέρει η σύμβαση-πρότυπο είναι η Buma.
- 4 Η Buma συνεβλήθη στις συμβάσεις αυτές υπό δύο διαφορετικές ιδιότητες. Πρώτον, ως εντολοδόχος όλων των Ολλανδών φορέων δικαιωμάτων δημιου-

γού: των δικαιωμάτων δημιουργού στον τομέα της μουσικής, των δικαιωμάτων επί της εκτελέσεως μουσικών έργων συνοδευομένης από σκηνική αναπαράσταση, των συγγραφικών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων στον τομέα των πλαστικών τεχνών και της φωτογραφίας, των δικαιωμάτων επί των κινηματογραφικών έργων και των δικαιωμάτων των ιδίων των οργανισμών ραδιοφωνικής μεταδόσεως. Δεύτερον, η Buma συνεβλήθη ως εκπρόσωπος των οργανισμών που μετέχουν στην CISAC (διεθνή οργάνωση στην οποία μετέχουν οι διάφορες εθνικές οργανώσεις που εκπροσωπούν τους φορείς των δικαιωμάτων δημιουργού που απαριθμούνται ανωτέρω). Υπό τις δύο αυτές ιδιότητες, η Buma εισπράττει εξ ονόματος όλων των εν λόγω φορέων τα οφειλόμενα προς αυτούς δικαιώματα εκμεταλλεύσεως από τις εταιρίες καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών.

- 5 Εξάλλου, η Buma απολαύει εκ του νόμου μονοπωλίου ως ολλανδικός οργανισμός των φορέων δικαιωμάτων δημιουργού στον τομέα της μουσικής. Πράγματι, αποτελεί τον μόνον οργανισμό που έχει εξουσιοδοτηθεί, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης της 24ης Μαρτίου 1933, δυνάμει του άρθρου 30 Α του νόμου 1912 περί δικαιωμάτων δημιουργού, να διενεργεί κατ' επάγγελμα πράξεις μεσιτείας επί των δικαιωμάτων δημιουργού στον τομέα της μουσικής. Στο πλαίσιο αυτό, η Buma συνάπτει συμβάσεις εκμεταλλεύσεως με τους δημιουργούς μουσικών έργων. Για τον λόγο αυτό, η σύμβαση-πλαίσιο για την καλωδιακή αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών προβλέπει αποκλειστικώς την Buma ως φορέα δικαιωμάτων.
- 6 Οι συμβάσεις-πρότυπα ορίζουν ότι οι φορείς δικαιωμάτων δημιουργού χορηγούν στην εταιρία καλωδιακής τηλεοπτικής ή ραδιοφωνικής αναμεταδόσεως τη μη αποκλειστική εξουσιοδότηση αναμεταδόσεως εκπομπών. Οι συμβάσεις-πρότυπα περιλαμβάνουν μια ρήτρα εγγυήσεως, κατά την οποία οι φορείς των δικαιωμάτων, συμβαλλόμενοι στις συμβάσεις αυτές, αναλαμβάνουν κάθε οικονομική ευθύνη της εταιρίας τηλεοπτικής ή ραδιοφωνικής αναμεταδόσεως η οποία θα μπορούσε να προκύψει από αξιώσεις προβληθείσες, εντός προθεσμίας έξι μηνών από το τέλος του ημερολογιακού έτους κατά τη διάρκεια του οποίου πραγματοποιήθηκε η αναμετάδοση μιας εκπομπής, από φορείς δικαιωμάτων δημιουργού οι οποίοι δεν εκπροσωπήθηκαν από κάποιον συμβαλλόμενο στις συμβάσεις-πρότυπα και δεν είναι δυνατόν, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ότι έχουν χορηγήσει τη συναίνεσή τους για την αναμετάδοση. Μέχρι τον χρόνο καταθέσεως του υπομνήματος παρεμβάσεως της Buma, ουδείς επικαλέστηκε αυτή τη ρήτρα εγγυήσεως.
- 7 Αυτές οι συμβάσεις-πρότυπα κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 18 Δεκεμβρίου 1985, προς χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης ή απαλλαγής.

- 8 Με έγγραφο της 16ης Ιουνίου 1986, ο A. C. Overbury, διευθυντής στην Επιτροπή, απάντησε ότι η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού δεν προετίθετο να συνεχίσει την εξέταση των συμβάσεων που κοινοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού και ότι, συνεπώς, ο φάκελος της υποθέσεως είχε κλείσει.
- 9 Από τις 8 Αυγούστου 1985, ο προσφεύγων-ενάγων (στο εξής: προσφεύγων), συνθέτης και διευθύνων ενός γραφείου φωτογραφικών έργων, άρχισε να απευθύνει τακτικώς έγγραφα στην Επιτροπή, με τα οποία της επιστούσε την προσοχή στα εν τοις πράγμασι μονοπώλια των οποίων απολαύουν οι εταιρίες δικαιωμάτων δημιουργού εντός των διαφόρων κρατών μελών, καταγγέλλοντας τη σύναψη των προαναφερθεισών συμβάσεων-προτύπων. Κατόπιν της αλληλογραφίας αυτής, ο προσφεύγων υπέβαλε εν τέλει στις 26 Οκτωβρίου 1990 καταγγελία αφορώσα αυτές τις συμβάσεις-πρότυπα. Η αρχική αυτή καταγγελία συμπληρώθηκε στις 6 Μαρτίου 1992, οπότε ο προσφεύγων ζήτησε από την Επιτροπή να διαπιστώσει ότι δεν συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο τα άρθρα 2, 3, 5, 6, 8 και 9 της συμβάσεως-προτύπου εκμεταλλεύσεως της 23ης Δεκεμβρίου 1986, μεταξύ της Buma και των δημιουργών μουσικών έργων.
- 10 Ο προσφεύγων φρονεί ότι η συμμετοχή του ως συνθέτη στην Buma καθώς και η άλλη επαγγελματική του δραστηριότητα ως μεσίτη δικαιωμάτων δημιουργού επί φωτογραφικών έργων αποτελούσαν επαρκές έννομο συμφέρον για την υποβολή της καταγγελίας αυτής ενώπιον της Επιτροπής.
- 11 Στις 6 Αυγούστου 1992 ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή κατά παραλείψεως της Επιτροπής, αφού προηγουμένως την κάλεσε με έγγραφο της 8ης Απριλίου 1992 να ενεργήσει (υπόθεση T-56/62). Στις 8 Οκτωβρίου 1992 η Επιτροπή απέστειλε, δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37, στο εξής: κανονισμός 99/63), έγγραφο υπογεγραμμένο από τον C. D. Ehlermann, γενικό διευθυντή της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού της Επιτροπής στο οποίο ανέφερε ότι σκόπευε να απορρίψει την καταγγελία του προσφεύγοντος και τον κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις του συναφώς.
- 12 Με έγγραφο της 8ης Νοεμβρίου 1992 ο προσφεύγων υπέβαλε τις παρατηρήσεις του.

Με έγγραφο της 14ης Οκτωβρίου 1993, υπογεγραμμένο από τον αρμόδιο για ζητήματα ανταγωνισμού επίτροπο, η Επιτροπή απέρριψε οριστικώς την καταγγελία του προσφεύγοντος.

Με διάταξη της 29ης Νοεμβρίου 1993 στην υπόθεση T-56/92, Koelman κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. II-1267), το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι, κατόπιν αυτών, δεν συνέτρεχε λόγος να αποφανθεί επί της προσφυγής κατά παραλείψεως (βλ., ανωτέρω, σκέψη 11).

- 15 Στις 14 Δεκεμβρίου 1993 ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή-αγωγή (στο εξής: προσφυγή), αφενός δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης, με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής περί απορρίψεως της ενστάσεώς του, και αφετέρου δυνάμει των άρθρων 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας την οποία φρονεί ότι υπέστη.
- 16 Με διάταξη του προέδρου του πρώτου τμήματος του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουνίου 1994 επετράπη στην ένωση Buma να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής.
- 17 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 18 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο δικηγόρος του προσφεύγοντος δήλωσε ότι δεν επιθυμούσε να αγορεύσει ούτε να απαντήσει στις ερωτήσεις που θα ήθελε να του θέσει το Πρωτοδικείο στη γλώσσα διαδικασίας, διότι δεν την κατείχε επαρκώς. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή παραιτήθηκε επίσης της αγορεύσεώς της. Κατόπιν συναίνεσεως της Επιτροπής, το Πρωτοδικείο πρότεινε στον δικηγόρο του προσφεύγοντος να απαντήσει στη γαλλική γλώσσα σε ορισμένες ερωτήσεις που επιθυμούσε να του θέσει. Μολονότι κατά τη συνεδρίαση εξασφαλίστηκε η μετάφραση στη γαλλική γλώσσα των ερωτήσεων που έπρεπε να τεθούν, ο δικηγόρος του προσφεύγοντος δήλωσε ότι προτιμούσε να μην του θέσει πλέον το Πρωτοδικείο καμία ερώτηση, διότι είχε πλήρως εκθέσει

την άποψη του προσφεύγοντος κατά την έγγραφη διαδικασία. Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο περιορίστηκε να θέσει ορισμένες ερωτήσεις στην Επιτροπή, η οποία απάντησε στη γλώσσα διαδικασίας. Η παρεμβαίνουσα δεν εκπροσωπήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

Αιτήματα των διαδίκων

19 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- 1) να ακυρώσει, βάσει των άρθρων 173 και 174 της Συνθήκης, την απόφαση της Επιτροπής να μην κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 3 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), κατόπιν της καταγγελίας που υπέβαλε ο προσφεύγων στις 26 Οκτωβρίου 1990, αφορώσας τις καλούμενες δύο συμβάσεις της 29ης Μαΐου 1985, περί της καλωδιακής μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών, καθώς και όλες τις συμφωνίες που βασίζονται στις συμβάσεις αυτές, τις συμμετοχές στις συμφωνίες αυτές και σε άλλες, τους οργανισμούς διαχειρίσεως δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων οι οποίοι κατέχουν δεσπόμενα θέση, τις συμβάσεις-πρότυπα εκμεταλλεύσεως που εφαρμόζει η Buma και τον ρόλο του Ολλανδικού Δημοσίου στην κατάρτιση των προαναφερθεισών συμβάσεων περί της καλωδιακής μεταδόσεως·

να εξασφαλίσει στους δημιουργούς την ελεύθερη επιλογή του οργανισμού στον οποίο επιθυμούν να εμπιστευθούν τη διαχείριση των έργων τους·

να εξασφαλίσει στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη διαχείριση των δικαιωμάτων δημιουργού τη θεμιτή πρόσβαση στην αγορά και να τις προστατεύσει από τις καταχρήσεις δεσπόμενες θέσεως στις οποίες προβαίνουν τα μονοπώλια στον τομέα των δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων·

2) να αναγνωρίσει τα εξής:

- α) ότι οι δύο συμβάσεις της 29ης Μαΐου 1985, περί της καλωδιακής ραδιοφωνικής και τηλεοπτικής μεταδόσεως, καθώς και όλες οι συμφωνίες που βασίζονται σ' αυτές, δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης·

- β) ότι η σύμβαση-πρότυπο της 29ης Μαΐου 1985, περί της τηλεοπτικής μεταδόσεως, καθώς και όλες οι συμφωνίες που βασίζονται σ' αυτή, δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 7 της Συνθήκης·
- γ) ότι η συμμετοχή της Buma στις συμβάσεις που αφορούν την καλωδιακή μετάδοση, υπό τη μορφή που έχουν λάβει, δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 86 της Συνθήκης·
- δ) ότι ο ρόλος του Ολλανδικού Δημοσίου κατά την επεξεργασία του κειμένου των συμβάσεων περί της καλωδιακής μεταδόσεως και κατά την πρακτική τους εφαρμογή, μέσω συμπληρωματικών τιμολογίων εκδιδόμενων από επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, δεν συμβιβάζεται με τις υποχρεώσεις που αυτό υπέχει από το άρθρο 90·
- ε) ότι τα άρθρα 2, 3, 5, 6, 8 και 9 των συμβάσεων-προτύπων εκμεταλλεύσεως της Buma συνιστούν παράβαση της αποφάσεως 71/224/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 2ας Ιουνίου 1971, περί διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/26760 — Gema· JO L 134, σ. 15), και δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 86 της Συνθήκης, καθόσον συνιστούν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως εκ μέρους της Buma εις βάρος των δημιουργών·
- 3) να αποφανθεί επί όποιων άλλων ζητημάτων κρίνει το Πρωτοδικείο ότι ασκούν επίδραση στην υπόθεση·
- 4) να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστη ο Koelman, την οποία εκτιμά τουλάχιστον σε 1 500 000 ολλανδικά φιορίνια (HFL), ή τουλάχιστον να αποκαταστήσει το μέρος της ζημίας το οποίο, κατά την κρίση του Πρωτοδικείου, οφείλεται στη συμπεριφορά της Επιτροπής·
- 5) να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

20 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- κυρίως, να κηρύξει απαράδεκτο από πάσης απόψεως το αίτημα που διατυπώνεται στο σημείο 1, κατά το μέτρο που το αίτημα αυτό βαίνει πέραν των ορίων των προσφυγών ακυρώσεως, καθώς και τα αιτήματα που διατυπώνονται στα σημεία 2, 3 και 4, και να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή κατά τα λοιπά·
- επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή στο σύνολό της·
- τόσο στη μία όσο και στην άλλη περίπτωση, να καταδικάσει τον προσφεύγοντα-ενάγοντα στα δικαστικά έξοδα.

21 Η παρεμβαίνουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να κηρύξει απαράδεκτη την προσφυγή-αγωγή του Koelman ως προς όλα τα αιτήματα ή να την απορρίψει·
- να καταδικάσει τον Koelman στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων της παρεμβαίνουσας.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

22 Η Επιτροπή φρονεί ότι ένα μόνο μέρος του αιτήματος του προσφεύγοντος, το οποίο διατυπώνεται στο σημείο 1 του αιτητικού της προσφυγής του, είναι παραδεκτό, ενώ τα άλλα αιτήματα δεν εμπύπτουν στην αρμοδιότητα του κοινοτικού δικαστή ή δεν είναι αρκούντως αναλυτικά και σαφή.

- 23 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να ακυρώνει τις πράξεις κοινοτικού οργάνου μόνο στο πλαίσιο προσφυγής δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης, δεν είναι αρμόδιο να διατάξει τα συγκεκριμένα μέτρα που του ζητούνται με το σημείο 1 του αιτητικού της προσφυγής. Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 176 της Συνθήκης, στο κοινοτικό όργανο του οποίου η πράξη ακυρώθηκε εναπόκειται να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της οικείας αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο είναι επίσης αναρμόδιο να αποφανθεί επί του αν συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο οι συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων, όπως ζητείται με το σημείο 2 του αιτητικού της προσφυγής. Η εκτίμηση αυτή εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Επιτροπής, την οποία δεν μπορεί να υποκαταστήσει το Πρωτοδικείο (διατάξεις του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 6ης Δεκεμβρίου 1989, T-131/89 R, Cosimex κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-1, σκέψη 12, και της 14ης Δεκεμβρίου 1993, T-543/93 R, Gestevisión Telecinco κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-1409, σκέψεις 24 και 25).
- 24 Η Επιτροπή ισχυρίζεται στη συνέχεια ότι το αίτημα που διατυπώνεται στο σημείο 3 του αιτητικού της προσφυγής, «να αποφανθεί επί όποιων άλλων ζητημάτων κρίνει το Πρωτοδικείο ότι ασκούν επίδραση στην υπόθεση», δεν είναι αρκούντως σαφές ώστε να κριθεί παραδεκτό.
- 25 Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι το αίτημα αποζημιώσεως είναι απαράδεκτο, διότι από το δικόγραφο δεν προκύπτουν σαφώς ούτε το πταίσμα που βαρύνει την Επιτροπή ούτε η ζημία την οποία διατείνεται ότι υπέστη ο ενάγων ούτε, κατά μείζονα λόγο, ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του προβαλλομένου πταίσματος και της ζημίας την οποία αυτός διατείνεται ότι υπέστη. Όσον αφορά την εκτίμηση της ζημίας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο ενάγων προτείνει απλώς ένα ποσό χωρίς να το δικαιολογεί και χωρίς να εκθέτει τον τρόπο υπολογισμού του. Εξάλλου, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, οσάκις το πταίσμα το οποίο της προσάπτεται συνίσταται σε παράλειψη, η προκληθείσα ζημία πρέπει να αφορά τον μετά την ημερομηνία κατά την οποία διαπιστώθηκε η παράλειψη χρόνο.
- 26 Ο προσφεύγων αντιτείνει ότι όλα του τα αιτήματα εμπίπτουν εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων του Πρωτοδικείου.
- 27 Όσον αφορά, πιο συγκεκριμένα, το αίτημα αποζημιώσεως, ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι ανέφερε σαφώς ότι η έλλειψη επιμελείας και η βραδύτητα της

Επιτροπής κατά την εξέταση των καταγγελιών του συνιστούν πταίσμα. Ειδικότερα, η παράλειψη της Επιτροπής να τον ενημερώσει περί του ότι είχε χορηγήσει αρνητική πιστοποίηση για τις κοινοποιηθείσες συμβάσεις-πρότυπα καθιστά τη συμπεριφορά της παράνομη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 28 Το Πρωτοδικείο θα εξετάσει το παραδεκτό των αιτημάτων του προσφεύγοντος με τη σειρά κατά την οποία εκτίθενται στο δικόγραφο της προσφυγής.
- 29 Πρώτον, όσον αφορά το τμήμα του σημείου 1 του αιτητικού της προσφυγής, με το οποίο ζητείται από το Πρωτοδικείο «να εξασφαλίσει στους δημιουργούς την ελεύθερη επιλογή του οργανισμού στον οποίο επιθυμούν να εμπιστευθούν τη διαχείριση των έργων τους» και «να εξασφαλίσει στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη διαχείριση των δικαιωμάτων δημιουργού τη θεμιτή πρόσβαση στην αγορά και να τις προστατεύσει από τις καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσεως στις οποίες προβαίνουν τα μονοπώλια στον τομέα των δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων», το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά παγία νομολογία, είναι αναρμόδιο να απευθύνει διαταγές στα κοινοτικά όργανα, στα κράτη μέλη ή σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα (βλ. τη διάταξη Koelman κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 18, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιανουαρίου 1995, T-102/92, Viho κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-17, σκέψη 28). Συνεπώς, τα αιτήματα που διατυπώνει ο προσφεύγων στο τμήμα αυτό του σημείου 1 του αιτητικού της προσφυγής του είναι απαράδεκτα.
- 30 Δεύτερον, όσον αφορά τα αιτήματα που περιλαμβάνονται στο σημείο 2 του αιτητικού της προσφυγής, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι είναι πρόδηλον ότι δεν εμπύπτουν στην αρμοδιότητά του και πρέπει, κατά συνέπεια, να κηρυχθούν απαράδεκτα. Πράγματι, ο κοινοτικός δικαστής είναι αναρμόδιος, αφενός, να αποφαινεται, κατόπιν πρωτοβουλίας ενός φυσικού ή νομικού προσώπου, επί του αν συμβιβάζεται με τις διατάξεις της Συνθήκης η συμπεριφορά ενός κράτους μέλους ή ενός φυσικού ή νομικού προσώπου και, αφετέρου, να ακυρώνει το σύνολο ή μέρος συμφωνιών συναπτομένων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα (βλ. την προπαρατεθείσα διάταξη Koelman κατά Επιτροπής, σκέψη 18).

- 31 Τρίτον, όσον αφορά το αίτημα που διατυπώνεται στο σημείο 3 του αιτητικού της προσφυγής, με το οποίο ζητείται από το Πρωτοδικείο «να αποφανθεί επί όποιων άλλων ζητημάτων κρίνει το Πρωτοδικείο ότι ασκούν επίδραση στην υπόθεση», το Πρωτοδικείο φρονεί ότι το αίτημα αυτό δεν διευκρινίζει το αντικείμενό του και, συνεπώς, δεν έχει τη σαφήνεια που απαιτεί το άρθρο 19 του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου και το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ώστε να είναι παραδεκτό.
- 32 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι όλα τα αιτήματα του προσφεύγοντος, εκτός από το αίτημα με το οποίο ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής περί απορρίψεως της καταγγελίας του, το οποίο περιλαμβάνεται στο πρώτο μέρος του σημείου 1 του αιτητικού της προσφυγής του, και από το αίτημα με το οποίο ζητείται η αποκατάσταση της ζημίας την οποία ο προσφεύγων διατείνεται ότι υπέστη, το οποίο περιλαμβάνεται στο σημείο 4 του αιτητικού της προσφυγής του, πρέπει να κηρυχθούν απαράδεκτα.
- 33 Τέλος, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι το δικόγραφο της προσφυγής δεν έχει σχεδόν καθόλου δομή, ότι η διατύπωση του είναι αρκετά συγκεχυμένη και ότι δεν διακρίνονται οι λόγοι που επικαλείται ο προσφεύγων προς στήριξη των αιτημάτων ακυρώσεως και αποζημιώσεως. Εντούτοις, παρά τις τυπικές ελλείψεις του δικογράφου, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι το δικόγραφο αυτό περιλαμβάνει επαρκή στοιχεία ώστε να μπορεί η Επιτροπή να λάβει θέση επί της ουσίας και ώστε να μπορεί το Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχό του (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Απριλίου 1984, 281/82, Unifrex κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, Συλλογή 1984, σ. 1969, σκέψη 15) και επομένως το δικόγραφο ανταποκρίνεται συναφώς στις επιταγές του άρθρου 19 του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου και του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.
- 34 Κατά συνέπεια, τα αιτήματα ακυρώσεως και αποζημιώσεως είναι παραδεκτά.

Επί της ουσίας

- 35 Ενόψει των παρατηρήσεων στις οποίες προέβη με τις προηγούμενες σκέψεις, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι το αίτημα ακυρώσεως στηρίζεται κατ' ουσίαν σε τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, καθόσον η Επιτροπή αναφέρθηκε στις προϋποθέσεις απαλλαγής που περιλαμβάνει η διάταξη αυτή για να απορρίψει

την καταγγελία του προσφεύγοντος όσον αφορά τις συμβάσεις-πρότυπα, χωρίς προηγουμένως να έχει λάβει απόφαση περί απαλλαγής των συμβάσεων αυτών. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως περιλαμβάνει δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού αντλείται από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως, καθόσον η Επιτροπή στήριξε εσφαλμένως την απόρριψη της καταγγελίας του προσφεύγοντος στη διαπίστωση ότι οι συμβάσεις-πρότυπα πληρούσαν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Με το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, προσάπτεται στην Επιτροπή ότι δεν δέχθηκε ότι η Buma παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης συνάπτοντας τις συμβάσεις-πρότυπα και ότι δεν έκρινε αναγκαίο να εξετάσει, υπό το φως του άρθρου 86, αν οι ενέργειες του Ολλανδικού Δημοσίου συμβιβάζονται με το άρθρο 90, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από την παράβαση του άρθρου 155 της Συνθήκης και του άρθρου 3 του κανονισμού 17, καθόσον η Επιτροπή δεν κίνησε έρευνα ως προς το αν συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο οι συμβάσεις εκμεταλλεύσεως που συνήψε η Buma με τους άλλους δημιουργούς μουσικών έργων, θεωρώντας ότι η καταγγελία του προσφεύγοντος συναφώς δεν παρουσίαζε επαρκές κοινοτικό συμφέρον. Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από την παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, καθόσον η Επιτροπή απέρριψε την καταγγελία χωρίς να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους η συμπεριφορά της Buma έναντι των μελών της δεν δικαιολογούσε έρευνα σχετική με ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης. Το δε αίτημα αποζημιώσεως στηρίζεται στο ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως, πράγμα το οποίο προκάλεσε τη διάλυση της επιχειρήσεως πρακτορείας φωτογραφιών του προσφεύγοντος, στην οποία ενεργούσε ως μεσίτης δικαιωμάτων δημιουργού επί φωτογραφικών έργων.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως

Πρώτος λόγος ακυρώσεως: παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 36 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, απορρίπτοντας την καταγγελία του με το σκεπτικό ότι οι συμβάσεις-πρότυπα πληρούσαν τις προϋποθέσεις απαλλαγής που διατυπώνονται στη διάταξη αυτή, χωρίς εντούτοις να έχει λάβει συναφώς απόφαση περί απαλλαγής. Ο προσφεύγων φρονεί ότι, για λόγους ασφαλείας δικαίου, η Επι-

τροπή δεν μπορεί να επικαλεστεί τις προϋποθέσεις αυτές, παρά μόνον αφού έχει λάβει απόφαση περί απαλλαγής. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εν προκειμένω δεν μπορούσε να απορρίψει την καταγγελία επικαλούμενη τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

- 37 Η Επιτροπή απαντά ότι έχει δικαίωμα να απορρίπτει τις καταγγελίες χωρίς να υποχρεούται να λάβει προηγουμένως απόφαση περί απαλλαγής των βαλλομένων από τον καταγγέλλοντα συμβάσεων, οι οποίες της κοινοποιούνται από τα συμβαλλόμενα στις συμβάσεις αυτές μέρη.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 38 Με τον λόγο αυτό, το Πρωτοδικείο καλείται να αποφανθεί επί του αν η Επιτροπή μπορεί να απορρίπτει τις καταγγελίες, υπό την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 17, με το σκεπτικό ότι οι συμβάσεις κατά των οποίων βάλλει ο καταγγέλλων ανταποκρίνονται, εν πάση περιπτώσει, στις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τη χορήγηση απαλλαγής από την απαγόρευση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, χωρίς να έχει απευθύνει σχετική απόφαση προς τους συμβαλλομένους στις συμβάσεις αυτές, οι οποίοι εξάλλου της τις κοινοποίησαν, και δεν ενώ δεν έχει αποφανθεί οριστικώς επί του ζητήματος αν οι συμβάσεις αυτές συνιστούν παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 39 Πρέπει καταρχάς να υπομνησθεί ότι, οσάκις υποβάλλεται στην Επιτροπή καταγγελία δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού 17, η Επιτροπή υποχρεούται να εξετάζει με προσοχή τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που της γνωστοποιεί ο καταγγέλλων, για να εκτιμά εάν τα εν λόγω στοιχεία αποκαλύπτουν συμπεριφορά ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της κοινής αγοράς και να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-24/90, Automec κατά Επιτροπής, καλούμενη Automec II, Συλλογή 1992, σ. II-2223, σκέψη 79). Εντούτοις, από παγία νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου προκύπτει επίσης ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 17 δεν παρέχει στον υποβάλλοντα αίτηση δυνάμει του εν λόγω άρθρου το δικαίωμα να αξιώσει από την Επιτροπή την έκδοση αποφάσεως, υπό την έννοια του άρθρου 189 της Συνθήκης, ως προς το αν υφίσταται ή όχι παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 1979, 125/78, Gema κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 537, σκέψη 17· απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1995, T-114/92, BEMIM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-147, σκέψη 62).

- 40 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή, οσάκις απορρίπτει μια καταγγελία, πρέπει να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους, κατόπιν προσεκτικής εξετάσεως των νομικών και πραγματικών στοιχείων που της γνωστοποίησε ο καταγγέλλων, αποφάσισε να μην κινήσει τη διαδικασία διαπιστώσεως παραβάσεως του άρθρου 85 της Συνθήκης. Προβαίνοντας στην αιτιολόγηση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να εξετάσει τις βαλλόμενες συμβάσεις και πρακτικές από πλευράς του άρθρου 85 στο σύνολό του και να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι — ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι συμβάσεις και πρακτικές αυτές συνιστούν παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1 — η διάταξη αυτή θα μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να κηρυχθεί «ανεφάρμοστη» στις συμβάσεις και πρακτικές αυτές, δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3, με συνέπεια να μη θεωρεί η Επιτροπή, κατόπιν προσεκτικής εξετάσεως της καταγγελίας, ότι πρέπει να προβεί στις ενέργειες που ζητεί ο καταγγέλλων. Συνεπώς, εν προκειμένω, η Επιτροπή είχε το δικαίωμα να αιτιολογήσει την απόφασή της περί απορρίψεως της καταγγελίας εκθέτοντας τους λόγους για τους οποίους θεώρησε, βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που της γνωστοποίησε ο καταγγέλλων, ότι οι συμβάσεις-πρότυπα πληρούσαν τις προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, χωρίς να εκδώσει προηγουμένως απόφαση περί απαλλαγής των συμβάσεων αυτών απευθυνόμενη προς τους συμβαλλομένους και χωρίς να αποφανθεί οριστικώς ως προς το αν οι συμβάσεις αυτές συμβιβάζονται με το άρθρο 85, παράγραφος 1.
- 41 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί, ωστόσο, ότι μια τέτοια απορριπτική της καταγγελίας απόφαση, η οποία δεν εκφέρει οριστική κρίση ως προς την ύπαρξη ή μη παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, και δεν χορηγεί απαλλαγή υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 3, περιλαμβάνει μόνο την εκτίμηση των επιμάχων συμβάσεων και πρακτικών εκ μέρους της Επιτροπής. Για τον λόγο αυτό, έχει την ίδια νομική ισχύ με τα «έγγραφα υποσχέσεως ενισχύσεως», όπως δέχθηκε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1980, υποθέσεις 253/78 και 1/79 έως 3/79, *Giry και Guerlain κ.λπ.*, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 527, σκέψη 13, υπόθεση 37/79, *Marty*, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 601, σκέψη 10, και υπόθεση 99/79, *Lancôme και Cosparfrance*, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 617, σκέψη 11).
- 42 Συνεπώς, οι εκτιμήσεις της Επιτροπής, οι οποίες περιλαμβάνονται σε απορριπτική της καταγγελίας απόφαση όπως η επίμαχη, δεν μπορούν να εμποδίσουν το εθνικό δικαστήριο, το οποίο καλείται να αποφανθεί ως προς το αν οι βαλλόμενες από τον καταγγέλλοντα συμβάσεις και πρακτικές συμβιβάζονται με το άρθρο 85, παράγραφος 1, να αναγνωρίσει ότι αυτές οι συμβάσεις και πρακτικές είναι αυτοδικαίως άκυρες δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 2, της Συνθήκης, αφού λάβει υπόψη τα στοιχεία τα οποία διαθέτει. Το γεγονός ότι οι

εκτιμήσεις της Επιτροπής περιλαμβάνονται, αντιθέτως προς τα έγγραφα υποσχέσεως ενισχύσεως, σε πράξη δεκτική προσβολής ουδόλως τροποποιεί το συμπέρασμα αυτό, κατά το μέτρο που οι εκτιμήσεις αυτές δεν περιλαμβάνουν οριστική κρίση ως προς την ύπαρξη ή μη παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, ούτε χορηγούν απαλλαγή υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 3, για τις οποίες απαιτείται να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που καθορίζονται προς τούτο στον κανονισμό 17.

- 43 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι εκτιμήσεις της Επιτροπής αποτελούν πραγματικά στοιχεία τα οποία τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να λαμβάνουν υπόψη όταν εξετάζουν αν οι υπό κρίση συμφωνίες ή συμπεριφορές είναι σύμφωνες με τις προαναφερθείσες διατάξεις (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση *Giry και Guerlain* κ.λπ., σκέψη 13), ζητώντας, ενδεχομένως, τη συνδρομή της Επιτροπής (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-234/89, Δηλιμίτης, Συλλογή 1991, σ. I-935, σκέψεις 43 έως 55). Εν προκειμένω, μεταξύ των πραγματικών αυτών στοιχείων περιλαμβάνεται πράγματι η εκτίμηση της Επιτροπής, κατά την οποία «δεν μπορεί εκ προοιμίου να αποκλεισθεί ότι οι συμβάσεις που αφορούν την καλωδιακή μετάδοση έχουν ως σκοπό ή ως συνέπεια τον περιορισμό του ανταγωνισμού, υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1» (βλ. προσβαλλομένη απόφαση, σημεία 10 έως 12), ενώ η Επιτροπή δεν έχει ακόμη κάνει χρήση της αποκλειστικής αρμοδιότητας που διαθέτει δυνάμει του κανονισμού 17 για τη χορήγηση απαλλαγής βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, πράγμα το οποίο δεν θίγει την εξουσία του εθνικού δικαστηρίου να ακυρώσει μια τέτοια σύμβαση.
- 44 Απ' όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Δεύτερος λόγος ακυρώσεως: πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 45 Με το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως στηρίζοντας εν μέρει την απόρριψη της καταγγελίας στο σκεπτικό ότι οι συμβάσεις-πρότυπα καλωδια-

κής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών πληρούν, εν πάση περιπτώσει, τις προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, με αποτέλεσμα ότι, ακόμη και αν οι συμβάσεις αυτές αντιβαίνουν στο άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, το εν λόγω άρθρο μπορεί να κηρυχθεί ανεφάρμοστο. Κατά τον προσφεύγοντα, οι προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, δεν πληρούνται εν προκειμένω.

- 46 Συναφώς, ο προσφεύγων φρονεί, πρώτον, ότι οι συμβάσεις-πρότυπα δεν συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών. Κατ' αυτόν, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η σύναψη αυτών των γενικών συμβάσεων, στις οποίες συμβάλλονται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ευνοεί την παραγωγή τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών και αυξάνει τον αριθμό των καλωδιακώς μεταδιδόμενων εκπομπών. Αντιθέτως, στις χώρες στις οποίες δεν έχουν συναφθεί τέτοιες συμβάσεις υπάρχει τουλάχιστον το ίδιο μεγάλη προσφορά καλωδιακώς αναμεταδιδόμενων εκπομπών.
- 47 Δεύτερον, ο προσφεύγων αμφισβητεί επίσης τον ισχυρισμό της Επιτροπής — αναπόδεικτο κατ' αυτόν — ότι οι συμβάσεις αυτές συνεπάγονται ευρύτερη προσφορά εκπομπών και μείωση του κινδύνου διαταράξεως των εκπομπών λόγω της αρνήσεως ενός φορέα δικαιώματος δημιουργού να επιτρέψει τη μετάδοση προγράμματος επί του οποίου έχει το δικαίωμα αυτό. Συνεπώς, ο προσφεύγων διερωτάται με ποιον τρόπο οι συμβάσεις αυτές παρέχουν στους τηλεθεατές ή στους ακροατές ραδιοφώνου ένα δίκαιο τμήμα των πλεονεκτημάτων που συνεπάγονται, εφόσον δεν υπάρχουν τέτοια πλεονεκτήματα.
- 48 Τρίτον, ο προσφεύγων φρονεί ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι υπάρχει ανάγκη συνάψεως αυτών των συμβάσεων-πρωτύπων για την εξασφάλιση του σεβασμού όλων των επιμέλων δικαιωμάτων δημιουργού κατά την καλωδιακή αναμετάδοση των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών. Κατ' αυτόν, μπορούν να εφαρμοστούν δυο εναλλακτικές λύσεις λιγότερο περιοριστικές του ανταγωνισμού. Η μία λύση είναι ο διακανονισμός στην πηγή, μεταξύ του δημιουργού και του πρώτου διανομέα, σύμφωνα με τον οποίο ο δεύτερος θα καταβάλλει στον δημιουργό συμπληρωματικά δικαιώματα εκμεταλλεύσεως για την εγκεκριμένη καλωδιακή αναμετάδοση της οικείας εκπομπής. Η άλλη εναλλακτική λύση συνίσταται στη διασφάλιση της καταβολής δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως μέσω ενός αυτόματου συστήματος εντοπισμού, το οποίο θα καταγράφει όλες τις εκπομπές που αναμεταδίδονται, βάσει ενός κωδικοποιημένου ηλεκτρονικού σήματος.

- 49 Τέλος, ο προσφεύγων ισχυρίζεται, τέταρτον, ότι οι ρήτρες αποκλειστικότητας που περιλαμβάνονται στις συμβάσεις-πρότυπα εξαλείφουν τον ανταγωνισμό, διότι έχουν ως αποτέλεσμα ότι μόνο οι φορείς δικαιωμάτων δημιουργού που συμβάλλονται στις συμβάσεις αυτές μπορούν να επιτρέψουν στις εταιρίες καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών να αναμεταδίδουν τις τηλεοπτικές ή ραδιοφωνικές εκπομπές που περιλαμβάνουν στοιχεία προστατευόμενα από δικαιώματα δημιουργού. Συγκεκριμένα, αυτές οι συμβάσεις-πρότυπα παρέχουν μια συνολική άδεια καλωδιακής αναμεταδόσεως των εκπομπών των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών που εκπροσωπούνται στη σύμβαση, η οποία άδεια καλύπτει συγχρόνως τα δικαιώματα δημιουργού των φορέων που συμβάλλονται στις συμβάσεις-πρότυπα και τα δικαιώματα δημιουργού άλλων φορέων που δεν συμβάλλονται στις συμβάσεις-πρότυπα. Τούτο έχει αποτέλεσμα που θίγει τον ανταγωνισμό, καθόσον άλλοι μεσίτες που επιθυμούν να παρέμβουν στον διακανονισμό των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως των φορέων δικαιωμάτων δημιουργού που δεν εκπροσωπούνται στη σύμβαση, τα οποία δικαιώματα οφείλονται για καλωδιακώς αναμεταδιδόμενες εκπομπές, δεν μπορούν να εισέλθουν στην αγορά. Αυτό το αποτέλεσμα που θίγει τον ανταγωνισμό ενισχύεται περαιτέρω από το γεγονός ότι οι τηλεοπτικοί ή ραδιοφωνικοί σταθμοί που συμβάλλονται στις συμβάσεις-πρότυπα δεν μπορούν πλέον να συνάψουν συμβάσεις καλωδιακής αναμεταδόσεως με εταιρίες καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών μη συνάδουσες προς τη σύμβαση-πρότυπο. Επιπλέον, το εκ του νόμου μονοπώλιο της Buma, ως μεσίτη που εξασφαλίζει την εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με τα δικαιώματα δημιουργού μουσικών έργων, συμβάλλει στην εξάλειψη του ανταγωνισμού με τις επίμαχες συμβάσεις και για τα άλλα έργα εκτός των μουσικών έργων, καθόσον το μονοπώλιο αυτό εξασφαλίζει πάντοτε την παρέμβαση της Buma, εφόσον μία καλωδιακώς αναμεταδιδόμενη εκπομπή περιλαμβάνει μουσικό έργο και, ως εκ τούτου, εμποδίζει τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων χωρίς την παρέμβαση της Buma μεταξύ τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών σταθμών και εταιριών καλωδιακής μεταδόσεως.
- 50 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση, καθόσον αφορά την παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης από την Buma, λόγω της συνάψεως των συμβάσεων-προτύπων, και την παράβαση του άρθρου 90, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ερμηνευομένου υπό το φως του άρθρου 86 της Συνθήκης, εκ μέρους του Ολλανδικού Δημοσίου, πάσχει επίσης από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως στο οποίο υπέπεσε η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, από την προσβαλλομένη απόφαση, κατά την οποία η Επιτροπή δεν βλέπει τον λόγο να εξετάσει με δική της πρωτοβουλία τις αιτιάσεις αυτές, προκύπτει ότι η Επιτροπή παρέλειψε να διαπιστώσει, αφενός, ότι η Buma εκμεταλλεύθηκε καταχρηστικώς τη δεσπόζουσα θέση της ως μεσίτη στην αγορά των δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων, ώστε να αποκτήσει την ίδια θέση στις συναφείς αγορές, και, αφετέρου, ότι το Ολλανδικό Δημόσιο

έλαβε μέτρα ασυμβίβαστα προς το άρθρο 90, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση ταυτόχρονης συνάψεως συμβάσεων-προτύπων για την καλωδιακή αναμετάδοση ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών, η Buma ευνοεί τις πρώτες διότι, όσον αφορά τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως, αυτές είναι πιο επικερδείς για την Buma, δεδομένου ότι εισπράττει δικαιώματα εκμεταλλεύσεως για όλες τις κατηγορίες δικαιωμάτων δημιουργού και όχι μόνο για τα δικαιώματα δημιουργού επί μουσικών έργων, παραιτούμενη των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που οφείλονται για την αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών, η οποία μπορεί να αποτελέσει μόνον αντικείμενο συμβάσεως καλωδιακής αναμεταδόσεως συναφθείσας από την Buma, λόγω του εκ του νόμου μονοπωλίου της.

- 51 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, η Επιτροπή αντικρούει τον ισχυρισμό ότι εν προκειμένω δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως οπωσδήποτε επιβεβαιώνεται. Επομένως, δεν αντιλαμβάνεται πώς θα μπορούσε να αμφισβητηθεί ότι μια συλλογική συμφωνία καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών συμβάλλει στην αύξηση του αριθμού των αναμεταδιδόμενων εκπομπών ή ότι εξασφαλίζει την αδιάλειπτη αναμετάδοση χωρίς παρενοχλήσεις που οφείλονται στην άρνηση ενός φορέα δικαιώματος δημιουργού να παράσχει τη συναίνεσή του.
- 52 Όσον αφορά τις δύο άλλες μεθόδους που προτείνει ο προσφεύγων, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι μέθοδοι αυτές δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση την ανάγκη συνάψεως συλλογικής συμφωνίας καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών, διότι δεν αποτελούν πλήρεις εναλλακτικές λύσεις. Συγκεκριμένα, το σύστημα του «διακανονισμού στην πηγή» δεν λαμβάνει υπόψη τα προβλήματα που ανακύπτουν συχνά μεταξύ των φορέων δικαιωμάτων δημιουργού και των εταιριών καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών. Το δε σύστημα εντοπισμού, όπως υπογραμμίζει και η παρεμβαίνουσα, προβλέπει απλώς μια λύση για τον καθορισμό των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που οφείλονται κατόπιν της αναμεταδόσεως, αλλά δεν επιλύει το πρόβλημα της προηγουμένης συναινέσεως. Εξάλλου, αυτή η δεύτερη εναλλακτική λύση είναι χρήσιμη μόνο για την αναμετάδοση μουσικών έργων, αλλά δεν μπορεί να εφαρμοστεί — επί παραδείγματι — στην καλωδιακή αναμετάδοση φωτογραφικών έργων.
- 53 Όσον αφορά τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος ότι οι συμβάσεις-πρότυπα εξαλείφουν τον ανταγωνισμό λόγω του κυρίαρχου ρόλου της Buma ως μεσίτη, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τα θύγοντα τον ανταγωνισμό αποτελέσματα που επισημαίνει ο προσφεύγων απορρέουν κυρίως από την εκ του νόμου μονοπωλιακή θέση που κατέχει η Buma, πράγμα το οποίο δεν αποτελεί αντικείμενο της

καταγγέλλας του, και όχι από αυτές καθαυτές τις συμβάσεις-πρότυπα. Εξάλλου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι αυτό το εκ του νόμου μονοπώλιο του οποίου απολαύει η Buma ισχύει αποκλειστικά για τη μετάδοση μουσικών έργων και ότι η Buma δεν κατέχει την ίδια ανταγωνιστική θέση για τα άλλα είδη εκπομπών. Όσον αφορά την αιτίαση του προσφεύγοντος ότι η αποκλειστικότητα της συναινέσεως όλων των δικαιούχων για την καλωδιακή αναμετάδοση ενισχύει το αποτέλεσμα της συμβάσεως το οποίο θίγει τον ανταγωνισμό, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το γεγονός ότι ένας οργανισμός διαθέτει όλα τα δικαιώματα ή εκπροσωπεί όλους τους φορείς δικαιωμάτων δημιουργού δεν έχει ως συνέπεια ότι ο οργανισμός αυτός δεν μπορεί πλέον να συνάψει χωριστή σύμβαση με μια εταιρία καλωδιακής τηλεοπτικής ή ραδιοφωνικής μεταδόσεως.

- 54 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, ελλείψει πειστικών αποδείξεων, η Επιτροπή δεν βλέπει πώς η Buma μπορεί να εκμεταλλεύεται καταχρηστικώς το εκ του νόμου μονοπώλιό της ως μεσίτη στην αγορά των δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων για να επεκτείνει τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά των δικαιωμάτων δημιουργού επί φωτογραφικών έργων. Πράγματι, η Buma εισπράττει τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που οφείλονται για την καλωδιακή αναμετάδοση φωτογραφικών έργων εξ ονόματος του Bugaro, οργανισμού ο οποίος έχει τη δική του διοίκηση και ο οποίος διανέμει στη συνέχεια τα εισπραχθέντα ποσά μεταξύ των διαφόρων φωτογράφων.
- 55 Όσον αφορά το τμήμα της καταγγέλλας που αφορά τις ενέργειες του Ολλανδικού Δημοσίου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η καταγγελία υποβλήθηκε βάσει του κανονισμού 17 κατά της Buma και των άλλων συμβαλλομένων στις συμβάσεις-πρότυπα και όχι κατά του Ολλανδικού Δημοσίου, βάσει του άρθρου 169 ή του άρθρου 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Εάν εντούτοις το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η καταγγελία πράγματι υποβλήθηκε κατά του Ολλανδικού Δημοσίου, η Επιτροπή ισχυρίζεται, κυρίως, ότι δεν έλαβε καμία σχετική απόφαση και, ως εκ τούτου, το ζήτημα αυτό δεν πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της παρούσας δίκης.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 56 Καταρχάς, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά παγία νομολογία, οσάκις η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση περί θέσεως στο αρχείο καταγγέλλας υποβλη-

θείσας δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, χωρίς να διεξαγάγει έρευνα, ο έλεγχος της νομιμότητας, στον οποίο πρέπει να προβεί το Πρωτοδικείο, αποσκοπεί στο να ελεγχθεί αν η επίδικη απόφαση στηρίζεται σε ανακριβή πραγματικά περιστατικά, πάσχει από νομική πλάνη ή ακόμα από πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση ή από κατάχρηση εξουσίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Μαΐου 1994, T-37/92, BEUC και NCC κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-285, σκέψη 45).

- 57 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος αυτού του λόγου ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο επισημαίνει, πρώτον, ότι η Επιτροπή αναγνώρισε στο σημείο 14 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι «η συλλογική και ομοιόμορφη συμφωνία περί της χορηγήσεως αδείας μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών αποτελεί την πιο αποτελεσματική και πρόσφορη μέθοδο για τη διασφάλιση της νόμιμης καλωδιακής μεταδόσεως των εκπομπών αυτών στην περίπτωση που η χορήγηση της αδείας και η κατόπιν της αδείας αυτής μετάδοση αφορά μεγάλο αριθμό φορέων δικαιωμάτων δημιουργού και επιχειρήσεων εκμεταλλεύσεως των δικαιωμάτων αυτών μέσω της καλωδιακής μεταδόσεως. Δεδομένου ότι η συλλογική αυτή συμφωνία αφορά τόσο ημεδαπές όσο και αλλοδαπές επιχειρήσεις μεταδόσεως, διαπιστώνεται ότι βελτιώνει τη διανομή των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών εντός της κοινής αγοράς». Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων αμφισβήτησε τον ισχυρισμό αυτό, υπογραμμίζοντας ότι οι τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές που αναμεταδίδονται καλωδιακά δεν είναι λιγότερο πολυάριθμες στις χώρες στις οποίες δεν υφίσταται «συλλογική και ομοιόμορφη συμφωνία περί της χορηγήσεως αδείας μεταδόσεως των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών», χωρίς να προσκομίσει το παραμικρό στοιχείο που να αποδεικνύει τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται, μολονότι η Επιτροπή του το ζήτησε με το έγγραφο που του απηύθυνε στις 8 Οκτωβρίου 1992, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού 99/63.
- 58 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η άποψη της Επιτροπής, ότι αυτή η συλλογική και ομοιόμορφη συμφωνία αποτελεί το πιο αποτελεσματικό και πρόσφορο μέσο για τη νόμιμη καλωδιακή αναμετάδοση τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών, πάσχει από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως. Επομένως, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί το επιχείρημα αυτό του προσφεύγοντος.
- 59 Δεύτερον, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, προς στήριξη του επιχειρήματος ότι οι χρήστες δεν αντλούν δίκαιο μέρος του οφέλους που απορρέει από τη βελ-

τίωση της αναμεταδόσεως των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών, ο προσφεύγων δεν επικαλέστηκε κανένα στοιχείο, ούτε με τις παρατηρήσεις της 8ης Νοεμβρίου 1992, σε απάντηση στο έγγραφο της Επιτροπής της 8ης Οκτωβρίου 1992, ούτε με το δικόγραφο της προσφυγής ή με το υπόμνημα απαντήσεως, δυνάμενο να κλονίσει την αξιοπιστία της εκτιθεμένης στην προσβαλλόμενη απόφαση απόψεως της Επιτροπής ότι οι επιμάχες συμβάσεις καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών επιτρέπουν να τίθεται στη διάθεση των καταναλωτών μεγαλύτερη προσφορά τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών και μειώνουν στο ελάχιστο τους κινδύνους διαταράξεως ή διακοπής των αναμεταδόσεων λόγω διαφορών που αφορούν τα δικαιώματα δημιουργού. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να δεχθεί ούτε αυτό το επιχείρημα του προσφεύγοντος.

- 60 Τρίτον, όσον αφορά την προϋπόθεση του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης, κατά την οποία οι συμβάσεις-πρότυπα δεν επιτρέπεται να επιβάλλουν στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων της διατάξεως αυτής, διαπιστώνεται ότι ο προσφεύγων δεν πρότεινε εφαρμόσιμη εναλλακτική λύση έναντι της απόψεως της Επιτροπής ότι η σύναψη συλλογικής συμφωνίας καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών μεταξύ των φορέων των δικαιωμάτων δημιουργού και κάθε εταιρίας διανομής είναι απαραίτητη για τη βελτίωση της ενδεδειγμένης και νόμιμης αναμεταδόσεως τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών. Συγκεκριμένα, αφενός, όσον αφορά την πρώτη δυνατότητα που προτείνει ο προσφεύγων, κατά την οποία ο διακανονισμός των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως για την καλωδιακή αναμετάδοση των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών έπρεπε να πραγματοποιείται στην πηγή, δηλαδή μεταξύ του πρώτου διανομέα και του φορέα του δικαιώματος δημιουργού, το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο διακανονισμός αυτός είναι εφικτός όπως υποστηρίζει ο προσφεύγων, η εφαρμογή του συστήματος αυτού δεν μπορεί να εμποδίσει την εμφάνιση εμποδίων κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη, μεταξύ του πρώτου διανομέα και μιας εταιρίας καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών, συμβάσεως με αντικείμενο την αναμετάδοση μιας εκπομπής. Επιπλέον, το σύστημα αυτό καθιστά απαραίτητη τη σύναψη ατομικών συμφωνιών μεταξύ κάθε εταιρίας καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών και κάθε πρώτου διανομέα ενός έργου προστατευομένου από δικαιώματα δημιουργού. Δεδομένου ότι μπορεί να υπάρχουν περισσότεροι πρώτοι διανομείς για τα τμήματα ενός και μόνου ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού προγράμματος, είναι σαφές ότι η σύναψη τέτοιου είδους ατομικών συμφωνιών δεν εξασφαλίζει αποτελεσματικώς και επαρκώς την καλωδιακή αναμετάδοση των επιμάχων εκπομπών, στον ίδιο βαθμό που την εξασφαλίζει η σύναψη συλλογικής συμφωνίας.

- 61 Αφετέρου, προς στήριξη της δεύτερης μεθόδου, στηριζομένης σε σύστημα αυτομάτου εντοπισμού των αναμεταδιδόμενων εκπομπών, ο προσφεύγων προσκόμισε, συνημμένη στο έγγραφο που απηύθυνε στην Επιτροπή στις 6 Μαρτίου 1992, μια διαφημιστική καταχώρηση της εταιρίας Broadcast Data Systems η οποία προτείνει ένα σύστημα «Record Track, AD Track, Radiotrack και Royalty Track», η οποία αναφέρει τα εξής:

«A method for instantaneously gathering and reporting data about songs and commercials being broadcast. Broadcast Data Systems offers four airplay monitoring information services for different segments of the music, advertising and radio industries» («Ένα σύστημα για την άμεση συλλογή και διαβίβαση στοιχείων για τα τραγούδια και τις διαφημίσεις που μεταδίδονται. Η Broadcast Data Systems προσφέρει τέσσερις υπηρεσίες παρακολούθησεως των πληροφοριών που μεταδίδονται με κύματα για τους διάφορους τομείς της μουσικής, διαφημιστικής και ραδιοφωνικής βιομηχανίας»).

«Record Track lets record companies and associated businesses quickly, easily track songs being played on radio, music TV and cable stations nationwide» («το Record Track παρέχει στις επιχειρήσεις παραγωγής δίσκων και στις επιχειρήσεις που ασκούν συναφείς δραστηριότητες τη δυνατότητα να παρακολουθούν γρήγορα και εύκολα τα τραγούδια που μεταδίδονται από το ραδιόφωνο, από τη μουσική τηλεόραση και από τους καλωδιακούς σταθμούς σε ολόκληρη τη χώρα»).

«Royalty Track allows performing rights societies to expand substantially their ability to monitor the on-air use of copyrighted music» («το Royalty Track παρέχει στις εταιρίες διαχειρίσεως των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως επί της εκτελέσεως έργων τη δυνατότητα να αναπτύξουν σημαντικά τη δυνατότητά τους να ελέγχουν τη χρήση, στις διάφορες εκπομπές, μουσικής καλυπτομένης από δικαίωμα δημιουργού»).

- 62 Το Πρωτοδικείο φρονεί, βάσει αυτής της απλής διαφημιστικής καταχωρήσεως, ότι το σύστημα που προτείνει κατά τον τρόπο αυτό ο προσφεύγων ισχύει αποκλειστικά για τον εντοπισμό της μεταδόσεως ακουστικών σημάτων. Αντιθέτως, η χρήση του συστήματος αυτού δεν φαίνεται να καθιστά δυνατό τον εντοπισμό

της μεταδόσεως οπτικών σημάτων όπως οι εικόνες ή, στην περίπτωση που ενδιαφέρει ειδικότερα τον προσφεύγοντα, τα φωτογραφικά έργα. Κατά συνέπεια, το σύστημα αυτό δεν μπορεί να παρουσιαστεί ως εφαρμόσιμη εναλλακτική λύση έναντι της συνάψεως συλλογικής συμφωνίας.

- 63 Συνεπώς, ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η σχετική συλλογιστική της Επιτροπής πάσχει από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως.
- 64 Τέταρτον, όσον αφορά την τελευταία προϋπόθεση του άρθρου 85, παράγραφος 3, κατά την οποία οι επίμαχες συμβάσεις δεν επιτρέπεται να καταργούν τον ανταγωνισμό επί σημαντικού τμήματος της αγοράς, το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι η Επιτροπή, με την προσβαλλομένη απόφαση, εκθέτει ότι οι συμβάσεις-πρότυπα «παρέχουν στις επιχειρήσεις εκμεταλλεύσεως της καλωδιακής μεταδόσεως τη δυνατότητα να λαμβάνουν, βάσει μιας μόνο συμβάσεως, άδεια η οποία καλύπτει όλα τα δικαιώματα δημιουργού των φορέων των δικαιωμάτων αυτών και των τρίτων που εκπροσωπούνται από αυτούς». Η Επιτροπή συνεχίζει, εκθέτοντας «ότι αυτές οι συμβάσεις-πρότυπα δεν αποκλείουν τη δυνατότητα των επιχειρήσεων εκμεταλλεύσεως καλωδιακών μεταδόσεων να συνάπτουν ατομικές συμβάσεις με τους φορείς των δικαιωμάτων δημιουργού αν επιθυμούν, επί παραδείγματι, να προβούν σε πιο επιλεκτική προσφορά αναμεταδοτών» (σημείο 17 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 65 Συναφώς, πρέπει καταρχάς να υπογραμμισθεί ότι η Επιτροπή δεν ισχυρίστηκε ότι η συναίνεση των φορέων δικαιωμάτων δημιουργού που συμβάλλονται στις συμβάσεις-πρότυπα περιλαμβάνει επίσης τη συναίνεση των φορέων που δεν συμβάλλονται ούτε εκπροσωπούνται στις συμβάσεις-πρότυπα, για την καλωδιακή αναμετάδοση των έργων τους.
- 66 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η εκτίμηση της Επιτροπής δεν συνεπάγεται ότι οι μεσίτες δικαιωμάτων δημιουργού που δεν συμβάλλονται ή δεν εκπροσωπούνται στις συμβάσεις-πρότυπα δεν έχουν το δικαίωμα να συνάπτουν ειδικές συμβάσεις με τις εταιρίες καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών, για τον διακανονισμό των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που οφείλονται λόγω της αναμεταδόσεως των έργων των δημιουργών για λογαριασμό των οποίων ενεργούν. Συνεπώς, ως προς το ζήτημα αυτό, το επιχείρημα του προσφεύγοντος είναι αλυσιτελές, δεδομένου ότι στηρίζεται σε

ανακριβή ανάλυση της εκτιμήσεως της Επιτροπής, όπως η εκτίμηση αυτή εκτίθεται στην προσβαλλομένη απόφαση.

- 67 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει στη συνέχεια ότι η ρήτρα που αναγράφεται στο προοίμιο της συμβάσεως-προτύπου για τις τηλεοπτικές εκπομπές, η οποία χαρακτηρίστηκε από τον προσφεύγοντα ως «ρήτρα αποκλειστικότητας», αναφέρεται στην πραγματικότητα στο αποκλειστικό δικαίωμα των φορέων δικαιωμάτων δημιουργού να συναινούν στην καλωδιακή αναμετάδοση των προστατευόμενων έργων. Συναφώς, ο προσφεύγων πλανάται ως προς το περιεχόμενο και τη φύση της ρήτρας αυτής, θεωρώντας ότι η ρήτρα αυτή έχει χαρακτήρα συστατικό δικαιωμάτων, τον οποίο στην πραγματικότητα δεν έχει. Συγκεκριμένα, με τη βαλλόμενη από τον προσφεύγοντα ρήτρα, οι φορείς δικαιωμάτων δημιουργού που συμβάλλονται στη σύμβαση-πρότυπο κατοχυρώνουν απλώς έναντι των άλλων συμβαλλομένων στη σύμβαση-πρότυπο ότι διαθέτουν, δυνάμει της εφαρμοστέας νομοθεσίας, αποκλειστικό δικαίωμα, ούτως ώστε αυτοί οι άλλοι συμβαλλόμενοι στη σύμβαση-πρότυπο να δεσμευθούν έναντι αυτών. Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει εξάλλου ότι η δέσμευση που αναλαμβάνουν οι φορείς δικαιωμάτων δημιουργού στο άρθρο 6 αυτής της συμβάσεως-προτύπου, σύμφωνα με την οποία οι φορείς αυτοί αναλαμβάνουν κάθε οικονομική ευθύνη που θα μπορούσε να προκύψει από αξιώσεις φορέων δικαιωμάτων δημιουργού που δεν εκπροσωπούνται στη σύμβαση-πρότυπο, σε περίπτωση αναμεταδόσεως έργων που προστατεύονται υπέρ αυτών, δικαιολογείται αποκλειστικώς λόγω του ότι οι φορείς δικαιωμάτων δημιουργού που συμβάλλονται στη σύμβαση-πρότυπο κατοχυρώνουν το αποκλειστικό τους δικαίωμα στη ρήτρα του προοιμίου κατά της οποίας βάλλει ο προσφεύγων. Κατά συνέπεια, επισημαίνεται ότι η αποκλειστικότητα η οποία περιλαμβάνεται στη ρήτρα αυτή του προοιμίου δεν απαγορεύει, τουλάχιστον καταρχήν, σ' αυτούς τους φορείς δικαιωμάτων να συνάπτουν και άλλες συμβάσεις εκτός των συμβάσεων-προτύπων, οι οποίες να έχουν επίσης ως αντικείμενο την καλωδιακή αναμετάδοση των εκπομπών τους, ενδεχομένως κατόπιν παρεμβάσεως άλλων μεσιτών στην αγορά και, ενδεχομένως, σε συνδυασμό με την παρέμβαση — λόγω του εκ του νόμου μονοπωλίου της — της Buma, οσάκις πρόκειται για την αναμετάδοση μουσικών έργων. Συνεπώς, ούτε η ύπαρξη αυτής της ρήτρας στη σύμβαση-πρότυπο ούτε αυτό το εκ του νόμου μονοπώλιο μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση της Επιτροπής ότι η επίμαχη σύμβαση-πρότυπο πληροί την τελευταία προϋπόθεση του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Επομένως, και ως προς το ζήτημα αυτό ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως στην προσβαλλομένη απόφαση.

- 68 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, δεδομένου ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι οι εκτιμήσεις της Επιτροπής ως προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 85, παρὰ-

γραφος 3, της Συνθήκης πάσχουν από πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως, το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου πρέπει να απορριφθεί.

- 69 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, κατά το οποίο η Buma εκμεταλλεύθηκε καταχρηστικώς τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά των δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων για να επιτύχει παρόμοια θέση στις συναφείς αγορές, από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή αρνήθηκε να εξετάσει με δική της πρωτοβουλία εάν το άρθρο 86 της Συνθήκης παραβιάστηκε από την Buma, λόγω του ότι ο προσφεύγων δεν επικαλέστηκε συγκεκριμένες και σαφείς ενδείξεις (σημεία 20 και 21 της προσβαλλομένης πράξεως). Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι, ενόψει του περιεχομένου της καταγγελίας του προσφεύγοντος (σημείο 46 της καταγγελίας), της συμπληρωματικής καταγγελίας της 6ης Μαρτίου 1992 και των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν στις 8 Νοεμβρίου 1992 (σημείο 11 των παρατηρήσεων αυτών), σε απάντηση του εγγράφου της Επιτροπής της 8ης Οκτωβρίου 1992 (σημείο 19 του εγγράφου αυτού), η εκτίμηση αυτή της Επιτροπής δεν αποτελεί συνέπεια προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως. Συγκεκριμένα, η μόνη ένδειξη την οποία επικαλέστηκε αρκετά αφηρημένα ο προσφεύγων συνίσταται στον ισχυρισμό ότι μια εταιρία καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών, η οποία συνήψε σύμβαση-πρότυπο για την αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών, δεν υποχρεούται να καταβάλλει δικαιώματα εκμεταλλεύσεως στην Buma για την αναμετάδοση των εκπομπών αυτών, εάν συνάψει παράλληλα σύμβαση-πρότυπο για την αναμετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών. Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Από τον συνδυασμό του άρθρου 8, παράγραφος 3, της συμβάσεως-προτύπου για την αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών (το οποίο ορίζει ότι, σε περίπτωση που η εταιρία καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών συνάψει ταυτοχρόνως τη σύμβαση που αφορά την αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών και τη σύμβαση που αφορά την αναμετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών, τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που καταβάλλει δυνάμει της δεύτερης αυτής συμβάσεως περιλαμβάνουν τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που οφείλονται δυνάμει της πρώτης) και του άρθρου 9 της συμβάσεως-προτύπου για την αναμετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών (η οποία καθορίζει τον τρόπο υπολογισμού των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που οφείλονται από την εταιρία καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών ως αντιπαροχή για την άδεια που της χορηγείται να αναμεταδίδει τις τηλεοπτικές εκπομπές), το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, πρώτον, ότι, όπως παρατήρησε η παρεμβαίνουσα με το υπόμνημά της (σημείο 39), σε περίπτωση που μια εταιρία καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών συνάψει ταυτοχρόνως τη σύμβαση που αφορά την αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών και τη σύμβαση που αφορά την αναμετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών, τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που της καταβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 της δεύτερης συμβάσεως περιλαμβάνουν όχι μόνο τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που οφείλονται για την αναμετάδοση

τηλεοπτικών εκπομπών, αλλά και τα δικαιώματα εκμεταλλεύσεως που οφείλονται για την αναμετάδοση ραδιοφωνικών εκπομπών. Δεύτερον, παρατηρείται ότι, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 7, της συμβάσεως-προτύπου για την αναμετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών, οι φορείς δικαιωμάτων δημιουργού έχουν «αποκλειστική αρμοδιότητα» για τη διανομή των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που εισπράττονται κατά τον τρόπο αυτό από τον εντολοδόχο τους, εν προκειμένω στην Buma. Συνεπώς, το τμήμα των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που αφορά την αναμετάδοση των ραδιοφωνικών εκπομπών μπορεί, κατά τη διανομή αυτή, να χορηγηθεί στους φορείς δικαιωμάτων δημιουργού επ' αυτών των ραδιοφωνικών εκπομπών. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι οι ραδιοφωνικές εκπομπές παρέχονται δωρεάν σε περίπτωση που συναφθεί και σύμβαση αναμεταδόσεως τηλεοπτικών εκπομπών δεν φαίνεται να έχει αποδειχθεί. Οι όχι και τόσο αξιόπιστοι υπολογισμοί τους οποίους προτείνει ο προσφεύγων με τις παρατηρήσεις του επί του υπομνήματος παρεμβάσεως δεν μπορούν να αντικρούσουν το συμπέρασμα αυτό. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο δεν μπόρεσε να λάβει τις διευκρινίσεις που ήθελε επί του σημείου αυτού από τον δικηγόρο του προσφεύγοντος κατά την προφορική διαδικασία (βλ. ανωτέρω, σκέψη 18).

- 70 Τέλος, καθόσον το τμήμα αυτό της καταγγελίας αφορά τις πράξεις του Ολλανδικού Δημοσίου, εν προκειμένω την παραχώρηση προς την Buma εκ του νόμου μονοπωλίου στον τομέα της εκπροσωπήσεως των δημιουργών μουσικών έργων, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι δεν είναι απαραίτητο να προσδιορισθεί αν η καταγγελία που υποβλήθηκε στην Επιτροπή στηριζόταν αποκλειστικώς στο άρθρο 3 του κανονισμού 17 ή περιελάμβανε επίσης αιτιάσεις κατά του Ολλανδικού Δημοσίου και καλούσε την Επιτροπή να κινήσει διαδικασία δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ή να κάνει χρήση των εξουσιών που της απονέμει το άρθρο 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης.
- 71 Συγκεκριμένα, αφενός, κατά παγία νομολογία, η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να κινεί διαδικασία δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης και διαθέτει, συναφώς, διακριτική ευχέρεια που αποκλείει το δικαίωμα των ιδιωτών να απαιτήσουν από το όργανο αυτό να λάβει συγκεκριμένη θέση. Συνεπώς, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 169 της Συνθήκης, τα πρόσωπα που κατέθεσαν καταγγελία δεν έχουν τη δυνατότητα να ασκούν ενώπιον του κοινοτικού δικαστή προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής να θέσει στο αρχείο την καταγγελία τους (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1989, 247/87, *Star Fruit* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 291, σκέψεις 10 έως 14, και τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 23ης Ιανουαρίου 1995, T-84/94, *Bilanzbuchhalter* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-101, σκέψη 23). Αφετέρου, κατά παγία νομολογία, η άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως της συμφωνίας των κρατικών μέτρων με τους κανόνες της Συνθήκης, την οποία παρέχει το άρθρο 90, παράγραφος 3, δεν συνδυάζεται με την υποχρέωση επεμβάσεως εκ μέρους της Επιτροπής (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994,

T-32/93, Ladbroke Racing κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1015, σκέψεις 36 έως 38, καθώς και διάταξη Bilanzbuchhalter κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 31). Κατά συνέπεια, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ζητούν από την Επιτροπή να παρέμβει δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης, δεν έχουν δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής κατά της αποφάσεως της Επιτροπής να μην κάνει χρήση των προνομίων της δυνάμει του άρθρου αυτού.

- 72 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εν πάση περιπτώσει, ο προσφεύγων δεν μπορεί να προσβάλει παραδεκτώς την άρνηση της Επιτροπής να κινησει τη διαδικασία του άρθρου 169 ή να απευθύνει οδηγία ή απόφαση δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Επομένως, το ζήτημα αν η καταγγελία βάνει πέραν του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 17 και, ενδεχομένως, αν η Επιτροπή δικαίως αρνήθηκε να εξετάσει τον ρόλο του Ολλανδικού Δημοσίου στην υπόθεση αυτή δεν είναι λυσιτελής.
- 73 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 74 Από το σύνολο των ανωτέρω στοιχείων προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Τρίτος λόγος ακυρώσεως: παράβαση του άρθρου 155 της Συνθήκης και του άρθρου 3 του κανονισμού 17

— Επιχειρήματα των διαδίκων

- 75 Καθόσον η απόρριψη της καταγγελίας αφορά τη σύμβαση-πρότυπο εκμεταλλεύσεως την οποία συνήψε η Buma με τα μέλη της, ο προσφεύγων φρονεί ότι η Επιτροπή δεν είχε το δικαίωμα ούτε να μην εξετάσει την καταγγελία, ισχυριζόμενη ότι το να κινησει διαδικασία στον τομέα αυτό δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των προτεραιοτήτων της πολιτικής της ανταγωνισμού, ούτε να παραπέμψει τον προσφεύγοντα στα εθνικά δικαστήρια, εκτός αν η Επιτροπή είχε εκδώσει την απόφαση αυτή εντός προθεσμίας τριών μηνών από της υποβολής της καταγγελίας. Επομένως, ο προσφεύγων θα μπορούσε ακόμη τότε να ασκήσει λυσιτελώς προσφυγή ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων πριν την εκπνοή των προθεσμιών. Εξάλλου, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το πολύ υψηλό κόστος της δίκης ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου τον εμπόδισε να ασκήσει προσφυγή.

- 76 Η Επιτροπή απαντά ότι από την προπαρατεθείσα απόφαση Automec II προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να καθορίζει διαφορετικούς βαθμούς προτεραιότητας κατά την εξέταση των υποθέσεων των οποίων επιλαμβάνεται, επικαλούμενη το κοινοτικό συμφέρον ως κριτήριο προτεραιότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η απόφαση εκθέτει τους λόγους για τους οποίους η εξεταζομένη καταγγελία δεν έχει τον απαιτούμενο βαθμό προτεραιότητας. Δεδομένου ότι το τμήμα αυτό της καταγγελίας απορρίφθηκε λόγω ελλείψεως κοινοτικού συμφέροντος, πράγμα το οποίο διευκρινίστηκε με σαφήνεια και ακρίβεια στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή φρονεί ότι, ως εκ τούτου, ο λόγος ακυρώσεως είναι εντελώς αλυσιτελής.
- 77 Η Επιτροπή δεν δέχεται ούτε ότι οικονομικά προβλήματα μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη χρήση από τον προσφεύγοντα των ενδίκων μέσων ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Εφόσον εστερείτο πόρων, ο προσφεύγων μπορούσε να τύχει του ευεργετήματος της πενίας ή να μοιραστεί τα δικαστικά έξοδα συστήνοντας ένωση με τα πρόσωπα που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση, η οποία ένωση θα μπορούσε στη συνέχεια να προσφύγει στα δικαστήρια.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 78 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων, με τον λόγο αυτό, περιορίζεται στο να βάλει κατά του δικαιώματος της Επιτροπής να καθορίζει τον βαθμό προτεραιότητας μιας καταγγελίας και δεν αμφισβήτησε την αιτιολογία της Επιτροπής για την απόρριψη της καταγγελίας ως προς το σημείο αυτό, παρά μόνο κατά το μέτρο που η Επιτροπή δικαιολόγησε την απόφασή της υποδεικνύοντάς του τη δυνατότητα να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου και να επικαλεστεί τα σχετικά δικαιώματά του.
- 79 Κατά παγία νομολογία, η Επιτροπή δικαιούται να ορίζει διαφόρους βαθμούς προτεραιότητας κατά την εξέταση των καταγγελιών των οποίων επιλαμβάνεται (απόφαση Automec II κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 83). Το Πρωτοδικείο φρονεί εξάλλου ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι στερήθηκε της πραγματικής δυνατότητας προσφυγής ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου για να προσβάλει την προσβαλλόμενη κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως εκ μέρους της Buma. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει τις διευκρινίσεις που ήθελε επί του σημείου αυτού εκ μέρους του δικηγόρου του προσφεύγοντος κατά την προφορική διαδικασία (βλ. ανωτέρω, σκέψη 18).

80 Συνεπώς, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Τέταρτος λόγος ακυρώσεως: παραβίαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

81 Ο προσφεύγων φρονεί ότι η Επιτροπή παραβίασε την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως, απορρίπτοντας την καταγγελία χωρίς να έχει αναφέρει τους λόγους για τους οποίους απέρριψε τον ισχυρισμό περί καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως εκ μέρους της Buma έναντι των μελών της. Η κατάχρηση αυτή εκ μέρους της Buma συνίσταται στο ότι η Buma παραιτήθηκε, σε περίπτωση ταυτόχρονης συνάψεως συμβάσεων καλωδιακής μεταδόσεως τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών εκπομπών με μια εταιρία διανομής, των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως που οφείλονται για τις αναμεταδόσεις των ραδιοφωνικών εκπομπών, ώστε να μπορεί να συνάπτει συμβάσεις τηλεοπτικής μεταδόσεως (βλ. άρθρο 8, παράγραφος 3, της συμβάσεως-προτύπου που αφορά τη ραδιοφωνική μετάδοση), οι οποίες είναι πιο κερδοφόρες για την Buma ως επιχείρηση αλλά δεν είναι κερδοφόρες για τους συνθέτες μέλη της.

82 Η Επιτροπή απαντά ότι η αιτίαση αυτή δεν αποτελούσε το αντικείμενο της καταγγελίας.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

83 Κατά παγία νομολογία, σύμφωνα με την οποία η υποχρέωση αιτιολογήσεως συνίσταται στο να εμφανίζει, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, τη συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου για να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους και στον κοινοτικό δικαστή να ασκεί τον έλεγχό του (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψη 15), το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η αιτιολογία

που προέβαλε η Επιτροπή επί του ζητήματος αυτού είναι η προσήκουσα, δεδομένου ότι, όπως αποδεικνύει η εκτίμηση του Πρωτοδικείου επί του δευτέρου σκέλους του δευτέρου λόγου ακυρώσεως (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 69 έως 73) και επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 78 έως 80), το Πρωτοδικείο ήταν σε θέση να ασκήσει τον έλεγχό του ως προς τη νομιμότητα της απαντήσεως που παρέσχε η Επιτροπή στην καταγγελλία του προσφεύγοντος, καθόσον η καταγγελλία αυτή αφορούσε την προβαλλόμενη κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως στην οποία προέβη η Buma.

84 Συνεπώς, αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του αιτήματος αποζημιώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

— *Επί του πταίσματος*

85 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το πταίσμα που θεμελιώνει την ευθύνη της Κοινότητας απορρέει από την παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως εκ μέρους της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει απόφαση δηλώνουσα δημοσίως και σαφώς στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ότι επιθυμεί την εξαφάνιση των μεσιτών πλην των εταιριών διαχειρίσεως που σχετίζονται με τα μονοπώλια των δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων. Εξάλλου, η Επιτροπή απέκρουσε επί πολλά έτη από τον προσφεύγοντα ότι δεν είχε την πρόθεση να διερευνήσει τις συμπράξεις στον τομέα της καλωδιακής αναμεταδόσεως και ότι, συγχρόνως, τον προέτρεπε να μην υποβάλει καταγγελλία, ούτως ώστε να αποφύγει να κινηθεί το συντομότερο δυνατό διοικητική έρευνα η οποία θα κατέληγε σε θετική απόφαση, και με τον τρόπο αυτό έθιξε τα συμφέροντα του προσφεύγοντος.

86 Η Επιτροπή φρονεί ότι δεν παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως, κατά το μέτρο που υφίσταται τέτοια αρχή. Συγκεκριμένα, μολοντί αληθεύει ότι

παρήλθαν οκτώ έτη μεταξύ της πρώτης επιστολής του προσφεύγοντος και της τελικής αποφάσεως της Επιτροπής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε τρία μόλις έτη μετά την υποβολή της καταγγελίας, πράγμα το οποίο, εν προκειμένω, πρέπει να θεωρηθεί ως εύλογο χρονικό διάστημα. Η τόσο καθυστερημένη υποβολή της καταγγελίας από τον προσφεύγοντα οφείλεται αποκλειστικά σ' αυτόν, όπως προκύπτει από έγγραφο που απηύθυνε ο δίκηγόρος του στις 19 Σεπτεμβρίου 1990 προς τον A. C. Overbury, διευθυντή στην Επιτροπή.

— Επί της ζημίας και του αιτιώδους συνδέσμου

- 87 Ο προσφεύγων υπολογίζει τη ζημία που υπέστη σε 1 500 000 HFL, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο πενταπλάσιο του κατά προσέγγιση ετησίου εισοδήματός του και υποστηρίζει ότι η ζημία αυτή αποτελεί αποτέλεσμα του συνόλου των πολυάριθμων εξαντλητικών και καταστροφικών διαδικασιών που χρειάστηκε να κινήσει, καθώς και της εν τοις πράγμασι αποδυναμώσεως των δικών του δικαιωμάτων δημιουργού. Επιπλέον, αυτή η κατάσταση προκάλεσε τη θέση υπό εκκαθάριση του πρακτορείου του φωτογραφιών.
- 88 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο υπολογισμός αυτός της προκληθείσας ζημίας δεν συνοδεύεται από καμία απόδειξη. Εξάλλου, η Επιτροπή προσθέτει ότι η ζημία αυτή δεν είναι δυνατό να προκλήθηκε από τη συμπεριφορά της, αφού ο προσφεύγων δεν απέδειξε την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της διαλύσεως της επιχειρήσεώς του και της εκτελέσεως των επιμάχων συμβάσεων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 89 Πρέπει καταρχάς να υπομνησθεί ότι, κατά παγία νομολογία, η ευθύνη της Κοινότητας δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί βάσει του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης παρά μόνον εάν πληρούνται ένα σύνολο προϋποθέσεων, οι οποίες αφορούν το υποστατό της ζημίας, την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της συμπεριφοράς που προσάπτεται στα

θεσμικά όργανα και το παράνομο της συμπεριφοράς αυτής (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 1971, 4/69, Lütticke κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 769, σκέψη 10).

- 90 Εν προκειμένω, πρέπει να εξετάσθει καταρχάς αν αποδείχθηκαν οι ισχυρισμοί τους οποίους προβάλλει ο προσφεύγων για να υποστηρίξει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως.
- 91 Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων ισχυρίζεται, αφενός, ότι η Επιτροπή παρέλειψε να γνωστοποιήσει σαφώς στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις την επιθυμία της να εξαφανισθούν οι επιχειρήσεις που ασκούν τη δραστηριότητα μεσιτείας επί των δικαιωμάτων δημιουργού, προς όφελος των επιχειρήσεων διαχειρίσεως που σχετίζονται με τα μονοπώλια δικαιωμάτων δημιουργού επί μουσικών έργων, και, αφετέρου, ότι η Επιτροπή απέκρυψε την πρόθεσή της να μην κινήσει διαδικασία κατά των συμπράξεων για την καλωδιακή αναμετάδοση, καλώντας συγχρόνως τον προσφεύγοντα να μην υποβάλει καταγγελία, προκειμένου να αποφύγει τη διοικητική έρευνα και, ενδεχομένως, τη θετική απόφαση, τούτο δε εις βάρος των συμφερόντων του προσφεύγοντος.
- 92 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, αφενός, ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε την παραμικρή απόδειξη ούτε την παραμικρή ένδειξη από την οποία να προκύπτει η ύπαρξη της προβαλλομένης προθέσεως της Επιτροπής να εξαφανισθούν οι επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητα μεσιτείας επί των δικαιωμάτων δημιουργού.
- 93 Αφετέρου, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η δεύτερη αιτίαση την οποία διατυπώνει ο προσφεύγων εις βάρος της Επιτροπής είναι αβάσιμη. Συγκεκριμένα, από τα έγγραφα που αντηλλάγησαν μεταξύ του προσφεύγοντος και της Επιτροπής, όπως το έγγραφο που προσκομίζεται στον τόμο D των συμπληρωματικών παραρτημάτων που υπέβαλε ο προσφεύγων κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου, προκύπτει ότι, πριν από την υποβολή της καταγγελίας του στις 26 Οκτωβρίου 1990, ο προσφεύγων είχε λάβει γνώση της εκ μέρους της Επιτροπής αποστολής εγγράφου υποσχέσεως ενισχύσεως προς τα συμβαλλόμενα μέρη που είχαν κοινοποιήσει τις συμβάσεις-πρότυπα.

94 Ως εκ τούτου, ο προσφεύγων απευθύνθηκε για πρώτη φορά στην Επιτροπή με έγγραφο της 8ης Αυγούστου 1985, στο οποίο παραπονέθηκε για το «εν τοις πράγμασι μονοπώλιο» των «εταιριών δικαιωμάτων δημιουργού». Μόνο με το 25 Αυγούστου 1985 δεύτερο έγγραφό του προς την Επιτροπή ο προσφεύγων ανέφερε τις συμβάσεις-πρότυπα, χωρίς εντούτοις να εκθέσει τον λόγο για τον οποίο τις ανέφερε. Τέλος, στις 2 Ιουνίου 1989, ήτοι μετά από χρονικό διάστημα τεσσάρων περίπου ετών, ο προσφεύγων ανέφερε εκ νέου τις συμβάσεις-πρότυπα και πληροφόρησε την Επιτροπή ότι είχε ασκήσει προσφυγή με αντικείμενο την ακύρωση των συμβάσεων αυτών ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων. Η Επιτροπή του απάντησε στις 21 Νοεμβρίου 1989 ότι ένα έγγραφο υποσχέσεως ενισχύσεως είχε αποσταλεί στις 16 Ιουνίου 1986 στα μέρη που συνεβλήθησαν στις κοινοποιηθείσες συμβάσεις-πρότυπα και του ανακοίνωσε επίσης ότι ο Bloemendaal, υπάλληλος της Επιτροπής, θα ερχόταν σε επαφή μαζί του για να λάβει συμπληρωματικές πληροφορίες, προκειμένου να ελέγξει εάν πράγματι οι συμβάσεις-πρότυπα συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού. Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι η Επιτροπή ειδοποίησε τον προσφεύγοντα για την κοινοποίηση των συμβάσεων-πρωτύπων και για την αποστολή ενός εγγράφου υποσχέσεως ενισχύσεως, έξι μήνες αφότου έλαβε το έγγραφο του προσφεύγοντος που είχε για πρώτη φορά ως αντικείμενο ακριβώς τις συμβάσεις-πρότυπα. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι, κατά το χρονικό αυτό σημείο, αφενός, ο προσφεύγων δεν είχε ακόμη ανακοινώσει ότι επιθυμούσε να υποβάλει καταγγελία ενώπιον της Επιτροπής, δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού 17, και ότι, αφετέρου, η Επιτροπή εξέφρασε ρητώς την πρόθεσή της να προβεί σε συμπληρωματική εξέταση των επιμάχων συμβάσεων, πράγμα για το οποίο πληροφόρησε τον προσφεύγοντα. Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν από τους διαδίκους δεν αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή εσκεμμένως απέκρυψε από τον προσφεύγοντα ότι είχε απευθύνει έγγραφο υποσχέσεως ενισχύσεως προς τα συμβαλλόμενα στις συμβάσεις-πρότυπα μέρη, τα οποία της τις είχαν κοινοποιήσει.

95 Στη συνέχεια, από έγγραφο της Επιτροπής της 22ας Μαΐου 1992, το οποίο αφορά το έγγραφο του δικηγόρου του προσφεύγοντος της 19ης Σεπτεμβρίου 1990, το οποίο δεν προσκομίστηκε από τους διαδίκους, προκύπτει ότι ο προσφεύγων δεν είχε ακόμη υποβάλει καταγγελία κατά τον χρόνο αυτό διότι «eerst door middel van informele contacten de materie dusdanig wenste te bewerken en rangschikken, dat in een klacht geen onnodige ballast zou behoeven te worden meegevoerd» («σκόπευε καταρχάς, μέσω ανεπισημών επαφών, να προετοιμάσει και να τακτοποιήσει το υλικό της υποθέσεως, ούτως ώστε να μην υπερφορτώσει την καταγγελία με περιττά στοιχεία»). Συνεπώς, το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ του πρώτου εγγράφου που απηύθυνε ο προσφεύγων προς την Επιτροπή στις 8 Αυγούστου 1985 και του εγγράφου που απηύθυνε ο δικηγόρος του προσφεύγοντος προς την Επιτροπή στις 19 Σεπτεμβρίου 1990 οφείλεται,

σύμφωνα με τα έγγραφα που διαθέτει το Πρωτοδικείο, στην απόφαση του ιδίου του προσφεύγοντος και, ως εκ τούτου, δεν οφείλεται στη στάση της Επιτροπής κατά την περίοδο αυτή. Εξάλλου, το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι, για το χρονικό διάστημα μετά τις 19 Σεπτεμβρίου 1990, ακόμη και αν αποδεικνυόταν ότι η Επιτροπή επιχείρησε κατά οποιονδήποτε τρόπο να πείσει τον προσφεύγοντα να μην υποβάλει καταγγελία υπό την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 17, πράγμα το οποίο ουδόλως αποδείχθηκε από τον προσφεύγοντα, οι προσπάθειες αυτές προφανώς δεν αποθάρρυναν τον προσφεύγοντα, δεδομένου ότι υπέβαλε την καταγγελία αυτή στις 26 Οκτωβρίου 1990, δηλαδή μόλις ένα μήνα αργότερα.

- 96 Επομένως, ο προσφεύγων δεν απέδειξε την ύπαρξη των περιστατικών που επικαλέστηκε. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι δεν μπορεί να διαπιστωθεί κανένα πταίσμα ικανό να θεμελιώσει την εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας υπό την έννοια του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης.
- 97 Επιπλέον, όσον αφορά τη ζημία, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά παγία νομολογία, στον ενάγοντα εναπόκειται να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία στον κοινοτικό δικαστή, προκειμένου να αποδείξει το υποστατό και την έκταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη (βλ., συναφώς, την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαΐου 1976, 26/74, *Roquette frères κατά Επιτροπής*, Συλλογή τόμος 1976, σ. 273, σκέψεις 22 έως 24). Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων περιορίστηκε να εκτιμήσει τη ζημία που υποτίθεται ότι υπέστη σε 1 500 000 HFL, ποσό που αντιστοιχεί στο πενταπλάσιο του κατά προσέγγιση ετησίου εισοδήματός του, χωρίς να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη του αιτήματός του. Είναι αναμφισβήτητο ότι η εκτίμηση αυτή δεν αποδεικνύει ούτε το υποστατό ούτε την έκταση της ζημίας, για την αποκατάσταση της οποίας ζητείται αποζημίωση. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε την ύπαρξη της ζημίας ούτε, κατά συνέπεια, την έκτασή της.
- 98 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, εφόσον δεν αποδείχθηκαν εν προκειμένω ούτε το πταίσμα ούτε η ζημία, η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 99 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εν προκειμένω, εφόσον ο προσφεύγων ηττή-

θηκε και η καθής καθώς και η παρεμβαίνουσα ζήτησαν να καταδικαστεί ο προσφεύγων στα δικαστικά έξοδα, πρέπει να καταδικαστεί να καταδικαστεί αυτός στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων της παρεμβαίνουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Τα αιτήματα του προσφεύγοντος-ενάγοντος απορρίπτονται ως απαράδεκτα, κατά το μέτρο που δεν έχουν ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 14ης Οκτωβρίου 1993, περί απορρίψεως της καταγγελίας του προσφεύγοντος, ή αίτημα αποζημιώσεως.**
- 2) Κατά τα λοιπά, τα αιτήματα ακυρώσεως και αποζημιώσεως απορρίπτονται ως αβάσιμα.**
- 3) Ο προσφεύγων-ενάγων καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των δικαστικών εξόδων της παρεμβαίνουσας.**

Barrington

García-Valdecasas

Lenaerts

Lindh

Azizi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Ιανουαρίου 1996.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

D. P. M. Barrington